

**M.Ed. Semester - 4 (CBCS) Examination
March/April - 2024 (NEW COURSE)**

**GROUP-B Educational Management and Organization in Secondary Education
(Elective-1)**

Time: 02:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧** નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બેના ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં લખો. (૨૦)
- (1) તમારી વ્યાખ્યા સાથે શૈક્ષણિક આયોજનનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો. જિલ્લા અને રાજ્ય સ્તરની શિક્ષણ વ્યવસ્થામાં શૈક્ષણિક આયોજન કેવી રીતે મહત્વપૂર્ણ છે?
 - (2) શાળા વિકાસ યોજના શું છે? શાળા કક્ષાએ શિક્ષણમાં તે શા માટે મહત્વનું છે? તેના તબક્કાઓનું વિગતવાર વર્ણન કરો.
 - (3) "શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાપનમાં માનવ સંસાધન ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ છે." ત્રણ વિવિધ માનવ સંસાધનોના ઉદાહરણો સાથે તમારા જવાબને સમર્થન આપો.
- પ્રશ્ન-૨(અ)** નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બેના ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં લખો. (૧૦)
- (1) "વર્ગખંડ વ્યવસ્થાપનમાં અધ્યયન, અધ્યાપન સામગ્રી ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ છે." શું તમે આ નિવેદન સાથે સહમત છો? શા માટે?
 - (2) શાળા વ્યવસ્થાપનમાં માળખાકીય સંસાધનોની ભૂમિકાનું વર્ણન કરો.
 - (3) શાળા વિકાસ યોજના તૈયાર કરવા માટે સમુદાય કેવી રીતે જવાબદાર છે?
- પ્રશ્ન-૨(બ)** નીચેના આપેલા પાંચ પ્રશ્નો ટૂંકમાં જવાબ લખો. (૦૫)
- (1) શાળા વ્યવસ્થાપનના પ્રકારો જણાવો.
 - (2) વિશાળ(મેક્રો) શૈક્ષણિક આયોજન શું છે?
 - (3) વિવિધ નાણાકીય સંસાધનોની યાદી બનાવો.
 - (4) શાળાના માળખાકીય સંસાધનોમાં કઈ સ્વચ્છતા સુવિધા મહત્વપૂર્ણ છે?
 - (5) વર્ગખંડમાં શીખવા શીખવાની પ્રક્રિયા માટે તમારે કયા સાધનોની જરૂર છે?

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૩** નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બેના ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં લખો. (૨૦)
- (1) વર્ગખંડ પર્યાવરણના વિવિધ ઘટકોની યાદી બનાવો. કોઈપણ બેનું વિગતવાર વર્ણન કરો.
 - (2) "વર્ગખંડમાં શીખવાની પરિસ્થિતિઓનું વ્યવસ્થાપન મહત્વનું છે." શિક્ષક તરીકે આ વિધાનની ચર્ચા કરો.
 - (3) આચાર્ય તરીકે, તમે શાળાનું નિરીક્ષણ કેવી રીતે કરશો? સમસ્યા અને સંઘર્ષ વ્યવસ્થાપનના સંદર્ભમાં તેની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૪(અ)** નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બેના ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં લખો. (૧૦)
- (1) શાળામાં દેખરેખ શા માટે મહત્વનું છે? તેને યોગ્ય ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
 - (2) માધ્યમિક શાળા કક્ષાએ દેખરેખના પાંચ ઉદ્દેશ્યોની યાદી બનાવો.
 - (3) શાળાના વિકાસમાં વિદ્યાર્થીઓની સહભાગીતા શા માટે મહત્વપૂર્ણ છે? અધ્યયન સંસાધનોના સંદર્ભમાં તેને સમજાવો.

- પ્રશ્ન-૪(બ) નીચેના આપેલા પાંચ પ્રશ્નો ટૂંકમાં જવાબ લખો. (૦૫)
- (1) દેખરેખ પ્રણાલીના બે કાર્યો જણાવો.
 - (2) દેખરેખ સંબંધિત બે સમસ્યા જણાવો.
 - (3) તમે અધ્યયન દરમિયાન અવકાશ અને સમયનું વ્યવસ્થાપન કેવી રીતે કરો છો?
 - (4) દેખરેખ પ્રણાલીનું માળખું જણાવો.
 - (5) વ્યવસ્થાપનમાં દેખરેખ શું છે?

ENGLISH VERSION

Section-1

Que-1 Answer any two questions out of three from following questions within approx 750 words. (20)

- (1) Clear the concept of educational planning with your definition. How it is important at district and state level education system.
- (2) What is the school development plan? Why it is important in school level education? Describe its steps in detail.
- (3) “Human resource is very important in educational management.” Support your answer with at least three examples of various human resources.

Que-2(A) Answer any two questions out of three from following questions within approx 125 words. (10)

- (1) “Teaching learning material is very important in classroom management.” Are you agree with this statement? why?
- (2) Describe the role of infrastructure resources in school management.
- (3) How community is responsible for the preparation of school development plan?

Que-2(B) Write the answer of below five questions in short. (05)

- (1) Mention the type of school management.
- (2) What is Macro educational planning?
- (3) List out the various financial resources.
- (4) Which sanitation facility is important in the school infrastructure resources?
- (5) Which equipment you need for classroom teaching learning process?

Section-2

Que-3 Answer any two questions out of three from following questions within approx 750 words. (20)

- (1) List out various component of classroom environment. Describe any two in detail.
- (2) Management of learning situations is important in the classroom. Discuss this statement as a teacher.
- (3) As a principal, how you monitor the school? Discuss it with reference to issue and conflict management.

Que-4(A) Answer any two questions out of three from following questions within approx 125 words. (10)

- (1) Why monitoring is important in the school? explain it with proper example.
- (2) List out five objectives of monitoring at secondary school level.
- (3) Why student involvement is important in the development of a school? Explain it with reference to learning resources.

Que-4(B) Write the answer of below five questions in short. (05)

- (1) State two function of monitoring mechanism.
- (2) Mention the two issues related to the monitoring.
- (3) How you manage the space and time during learning?
- (4) Mention the structure of monitoring mechanism.
- (5) What is monitoring in Management?
